

Regionale economische vooruitzichten tot 2024: Gematigde economische groei in de drie gewesten en historisch lage werkloosheidsgraden

Gematigde economische groei in vergelijking met het recente verleden in de drie gewesten

De Europese conjunctuurverzwakking zou de groei van de economische activiteit in België afremmen tijdens de periode 2018-2020. De Belgische reële bbp-groei zou dan gemiddeld 1,4 % per jaar bedragen, tegenover gemiddeld 1,6 % tijdens de periode 2015-2017. In Vlaanderen zou de bbp-groei vertragen van gemiddeld 1,9 % per jaar tussen 2015 en 2017 tot 1,6 % tijdens de periode 2018-2020. In Wallonië zou de groei van de economische activiteit ook dalen van respectievelijk 1,4 % tot 1,2 % per jaar. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou de bbp-groei met 0,9 % per jaar aanzienlijk lager uitkomen dan in de andere twee gewesten, maar een stabilisering betekenen t.o.v. de periode 2015-2017.

De economische groei van de gewesten zou gematigd blijven in de periode 2021-2024, wat in lijn is met de lichte vertraging van de Belgische bbp-groei tot gemiddeld 1,3 % per jaar. In Brussel zou de groei dan beperkt blijven tot gemiddeld 0,9 % per jaar, terwijl hij in Vlaanderen en Wallonië zou uitkomen op respectievelijk 1,4 % en 1,2 %.

Algemene daling van de werkloosheid ondanks een beperktere jobcreatie

De groei van de binnenlandse werkgelegenheid (d.w.z. de werkgelegenheid naar werkplaats) zou in de drie gewesten geleidelijk vertragen, vooral tussen 2019 en 2022. In de periode 2018-2024 zou de werkgelegenheid gemiddeld met 0,4 % per jaar stijgen in Brussel, wat aanzienlijk minder is dan in Wallonië (0,7 %) en Vlaanderen (0,9 %). Die percentages stemmen overeen met een netto jobcreatie van gemiddeld 3 000 personen per jaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (21 000 gecumuleerd over de hele periode), 26 000 in Vlaanderen (182 000 gecumuleerd) en 9 000 in Wallonië (64 000 gecumuleerd).

Tussen 2018 en 2024 zou de groei van de werkende beroepsbevolking (d.w.z. de werkgelegenheid naar woonplaats) aanzienlijk dynamischer zijn in Brussel (gemiddeld 1,2 % per jaar) dan in Vlaanderen (0,8 %) en Wallonië (0,7 %). In Brussel gaat de stevige groei van de uitgaande pendel naar de andere twee gewesten – net zoals tijdens de afgelopen vijftien jaar – im-

mers gepaard met een sterkere groei van de werkende beroepsbevolking.

De groei van het arbeidsaanbod (d.w.z. de beroepsbevolking) zou vertragen in de drie gewesten. In Wallonië zou het arbeidsaanbod het minst stijgen in de periode 2018-2024, nl. met nauwelijks 0,1 % per jaar, tegenover 0,4 % voor Vlaanderen en Brussel. In Brussel zouden de demografische impulsen de groei van het arbeidsaanbod blijven ondersteunen. In Vlaanderen zouden de veranderingen in de activiteitsgraden een sterkere impact hebben.

Die evoluties van het arbeidsaanbod en van de werkende beroepsbevolking vertalen zich in een aanhoudende daling van de werkloosheidsgraad¹ in de drie gewesten. De werkloosheidsgraad zou in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest terugvallen van 16,5 % in 2018 tot 12,9 % in 2024, in Wallonië van 13,2 % tot 10,7 % en in Vlaanderen van 6,5 % tot 4,7 %. Die percentages zijn ongezien in alle gewesten sinds de jaren 1980. De aanzienlijke en snelle daling van de werkloosheidsgraden kan risico's met zich meebrengen, met name een (grotere) krapte in bepaalde segmenten van de arbeidsmarkt. Dat scenario voor de arbeidsmarkt wordt evenwel gedeeltelijk ondersteund door een begrotingsbeleid van de gezamenlijke overheid dat – zonder bijkomende maatregelen – tot een hoger tekort zou leiden.

Versnelling van de productiviteitsgroei en van de loongroei

Sinds 2015 is de economische groei in elk gewest arbeidsintensief, en dat zou zo blijven tot 2019. Vanaf 2020 zou de verwachte stijging van de reële brutolonen per hoofd en het ontbreken van bijkomende arbeidskostenverlagende maatregelen² samengaan met een herstel van de productiviteit en een minder dynamische werkgelegenheidsevolutie. In de marktbedrijfstakingen zou de reële productiviteitsgroei per hoofd in de periode 2021-2024 gemiddeld 0,8 % per jaar bedragen in het Vlaams Gewest, 0,7 % in het Waals Gewest en 0,6 % in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De productiviteitsgroei zou in de drie gewesten iets lager liggen dan de stijging van de reële loonkosten per hoofd (respectievelijk 1,0 %, 0,9 % en 0,8 %).

1. Administratief concept.

2. Behalve in 2020 de stijging van de loonsubsidies (hoofdzakelijk in de bouwsector).

Groevertraging van het reëel beschikbaar inkomen van de huishoudens vanaf 2020

De groei van het reëel beschikbaar inkomen van de huishoudens zou bijzonder dynamisch zijn in 2019 in de drie gewesten (tussen 2,2 % en 2,4 %) dankzij de nog steeds sterke groei van de werkende beroepsbevolking, de stijging van de reële lonen per hoofd en nieuwe belastingverlagingen (laatste luik van de federale taxshift). Na de piek in 2019 zou de groei van het reëel beschikbaar inkomen vertragen. In Vlaanderen zou het beschikbaar inkomen niettemin gemiddeld nog met 1,4 % per jaar toenemen tussen 2021 en 2024, ondersteund door de groei van de lonen per hoofd, het inkomen uit vermogen en de sociale uitkeringen. In Wallonië zou de groei van het beschikbaar inkomen dan slechts 1,0 % per jaar bedragen, hoofdzakelijk als gevolg van een minder sterke groei van de primaire inkomens. In Brussel zou het reëel beschikbaar inkomen in die periode jaarlijks met 1,1 % stijgen. De primaire inkomens van de Brusselse gezinnen zouden weliswaar de sterkste groei kennen van het land, maar de groei van de sociale uitkeringen blijft er beduidend onder het nationale gemiddelde, onder meer door een minder uitgesproken toename van de pensioenen in vergelijking met Vlaanderen en Wallonië.

Regionale overheidsfinanciën deficitair op middellange termijn

Bij ongewijzigd beleid vertonen de rekeningen van de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een tekort over de periode 2019-2024. De Vlaamse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, die een overschot boeken in 2019, zijn opnieuw deficitair vanaf 2020. Die tekorten zijn, met uitzondering voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, geheel of gedeeltelijk het gevolg van de dynamische evolutie van de investeringen in fysiek kapitaal (de Oosterweel-

verbinding in het Vlaams Gewest, het Waals investeringsplan in het Waals Gewest en de projecten ter verbetering van de mobiliteit en veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en in menselijk kapitaal (Pacte d'excellence in de Franse Gemeenschap).

Wat zijn de regionale economische vooruitzichten?

De 'Regionale economische vooruitzichten 2019-2024' zijn het resultaat van een samenwerking tussen het Federaal Planbureau, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), het Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) en Statistiek Vlaanderen.

De regionale vooruitzichten leveren een desaggregatie van de 'Economische vooruitzichten 2019-2024' voor de Belgische economie die het Federaal Planbureau in juni 2019 publiceerde. Die nationale vooruitzichten worden opgesteld 'bij ongewijzigd beleid', wat betekent dat ze enkel rekening houden met maatregelen die formeel beslist zijn en waarvan de toepassingsmodaliteiten met voldoende precisie bekend zijn. Ze anticiperen dus niet op eventuele besparingsmaatregelen die de toekomstige regeringen kunnen nemen, wat resulteert in neerwaartse risico's m.b.t. de overheidsbestedingen en hun impact op de economische groei.

De desaggregatie wordt meestal uitgevoerd aan de hand van endogene regionale verdeelsleutels, bepaald door een geheel van vergelijkingen die worden geschat op basis van statistische methodes. Er wordt dan gewerkt met een top-downbenadering. De overheidsrekening van de gemeenschappen en gewesten vormt hierop een uitzondering. Die rekening is reeds het resultaat van de aggregatie van de individuele rekeningen van de deelgebieden.

De regionale vooruitzichten laten toe om – bij ongewijzigd beleid – een toekomstbeeld te schetsen voor de drie gewesten voor de komende vijf jaar en om economische onevenwichten te identificeren die kunnen ontstaan, toeneemen of aanhouden op middellange termijn.

Voor meer informatie:

Delphine Bassilière, tel.: 02/507 74 58, e-mail: db@plan.be; Igor Lebrun, tel.: 02/507 73 49, e-mail: il@plan.be

Kerncijfers van de regionale vooruitzichten

	Gemiddelden				
	2015-2017	2018-2020	2021-2024	2018-2024	
1. Bruto binnenlands product in volume (1)					
Rijk	1.6	1.4	1.3	1.3	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0.9	0.9	0.9	0.9	
Vlaams Gewest	1.9	1.6	1.4	1.5	
Waals Gewest	1.4	1.2	1.2	1.2	
2. Bruto-investeringen in volume (1) (2)					
Rijk	3.1	2.9	1.9	2.3	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3.0	2.5	1.7	2.0	
Vlaams Gewest	3.9	3.1	1.9	2.4	
Waals Gewest	1.7	2.7	2.1	2.3	
3. Reële productiviteit per hoofd (marktbedrijfstakingen) (1)					
Rijk	0.4	0.2	0.8	0.5	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0.7	0.2	0.6	0.4	
Vlaams Gewest	0.5	0.3	0.8	0.6	
Waals Gewest	0.1	0.1	0.7	0.4	
4. Reële loonkosten per hoofd (marktbedrijfstakingen) (1) (3)					
Rijk	-0.8	0.3	0.9	0.6	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-1.2	0.2	0.8	0.5	
Vlaams Gewest	-0.6	0.4	1.0	0.7	
Waals Gewest	-0.5	0.1	0.9	0.5	
5. Binnenlandse werkgelegenheid (1)					
Rijk	1.2	1.1	0.6	0.8	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0.2	0.6	0.3	0.4	
Vlaams Gewest	1.4	1.3	0.7	0.9	
Waals Gewest	1.2	1.0	0.5	0.7	
6. Beschikbaar inkomen van de huishoudens (in reële termen) (1)					
Rijk	1.0	1.7	1.2	1.4	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1.6	1.8	1.1	1.4	
Vlaams Gewest	1.1	1.7	1.4	1.5	
Waals Gewest	0.7	1.6	1.0	1.2	
	2018	2019	2020	2021	2024
7. Werkloosheidsgraad (FPB-concept) (4)					
Rijk	9.6	9.0	8.7	8.4	7.4
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	16.5	15.7	15.1	14.6	12.9
Vlaams Gewest	6.5	6.0	5.8	5.6	4.7
Waals Gewest	13.2	12.6	12.2	11.8	10.7
8. Werkzaamheidsgraad (15-64 jaar)					
Rijk	66.4	67.1	67.5	67.9	68.9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	58.3	58.8	59.2	59.5	60.3
Vlaams Gewest	71.0	71.8	72.2	72.7	73.8
Waals Gewest	61.0	61.6	62.0	62.3	63.2
9. Vorderingsaldo, gemeenschappen en gewesten (in miljoen euro)					
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-368	-409	-475	-469	-435
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	-65	10	-25	-29	-51
Vlaamse Gemeenschap (5)	-584	10	-564	-561	-262
Waals Gewest	-671	-135	-246	-387	-215
Franse Gemeenschap	-248	-426	-454	-435	-462

(1) Groeivoet in %.

(2) Zonder investeringen in woongebouwen.

(3) Loonkosten na aftrek van loonsubsidies.

(4) Volgens de FPB-definitie omvat de werkloosheid (administratief concept) ook de oudere niet-werkzoekende werklozen.

(5) Inclusief het Vlaams Gewest.

Bron: Berekeningen door BISA, FPB, IWEPS, Statistiek Vlaanderen op basis van de regionale rekeningen (INR).